

ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในมาตรฐานด้านผู้บริหารมาตรฐานที่ 10 ตัวบ่งชี้ที่ 10.3 กำหนดว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการ (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549, น. 28) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผู้บริหารไว้ 3 ด้าน หนึ่งในนั้นคือผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (ธีระ รุณเจริญ และคณะ, 2546, น. 25) โดยมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นผู้นำในการริเริ่มการนำนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของละออ ดาว ปะ โปชิง (2554) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครู มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง สอดคล้องกับนาวา สุชมัย (2550) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง และปราโมทย์ สุวรรณเวก (2547) พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถภาพการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ซึ่งอาจเป็นผลมาจากที่ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมและสามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีของครู และพบว่าบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียนในทางบวกในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ อัญชลี อินเรือง (2552) จากการศึกษาที่ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมและสามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีของครู และพบว่าบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียนในทางบวกในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ พอยเรียล (Poirier, 2009) ได้ศึกษาทัศนคติและรับรู้ของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมการเป็นผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหารพบว่าครูรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการเป็นผู้นำการเรียนการสอนของผู้บริหาร คือ การสร้างวัฒนธรรมในโรงเรียนการให้ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญของโรงเรียน การชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และขั้นตอนการปฏิบัติงานและการกำหนดนโยบายการพัฒนาวิชาชีพทั้งของผู้บริหารและครูเพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป

พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าในภาพรวมพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการสอน ของครู อยู่ในระดับสูงมาก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับสูงมากที่สุด และพบว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 พบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา ในระดับสูงมากที่สุดและด้านที่ต่ำที่สุดคือ พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการสอนของครูด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับต่ำมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้นอีก โดยอาจมีนโยบายการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการให้กับผู้บริหารสถานศึกษา โดยการจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้บริหารมีโอกาสได้พัฒนาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของตนเอง โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

2. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนของครู เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หรืออาจมีนโยบายให้มีกลุ่มเครือข่ายทางการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อให้ครูแกนนำช่วยพัฒนาครูที่ต้องการมีประสบการณ์ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน อันจะช่วยปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำด้านอื่นๆ ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา และการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนของครูผู้สอน
4. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครู โดยใช้เครื่องมือที่ต่างกัน หรือแยกออกเป็น 2 ฉบับ เพราะการตอบคำถามของผู้บริหารและครูผู้สอนไม่เหมือนกัน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เฉพาะของผู้บริหารและครูผู้สอนเฉพาะโรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและอนุเคราะห์อย่างดีจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร. สมถวิล วิจิตรวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอขอบพระคุณท่านทั้งสองไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นางรัชนิวรรณ บุญทวี ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิตกิจประชาสรรค์รังสิต มงคลานันท์ มณฑิเตอร์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ นายศิลป์ชัย ทศนิวรรณ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนศรีนครน่าน นายกฤษดา นันทวาสน์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนสา และนายนิติพันธ์ ปางน้อย ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านน้ำมวบ ที่กรุณาตรวจเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน หัวหน้าฝ่ายงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และคณะครูจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 37 ทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณ ครอบครัว บิดา มารดา และเพื่อนทุกคนที่สนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ให้โอกาสได้มาเรียนรู้และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน ให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

บรรณานุกรม

- ธีระ รุณเจริญ. (2546). *การบริหาร โรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง.
- นาวา สุขรมย์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ปราโมทย์ สุวรรณเวก. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับ สมรรถภาพการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี*. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 8*.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. (2545, 19 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก หน้า 19*.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนที่ 45 ก หน้า 1 – 3*.
- ละอองดาว ปะโพธิง. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับ พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 กลุ่มงานนิเทศติดตามประเมินผล. (2556). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2556 แพร่-น่าน*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก: ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อัญชลี อินทร์เรือง. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษานครนายก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- Klausmier, Herbert J. (1961). *Learning and Human Abilities*. Educational Psychology. New York: Harper and Brothers.

Poirier, D.O. (2009). *A principal's and teachers' perceptions and understandings of instructional leadership. A case study of one school.* Degree of Master of Education in the Department of Educational Administration Graduate Studies University of Saskatchewan Saskatoon, Canada.

